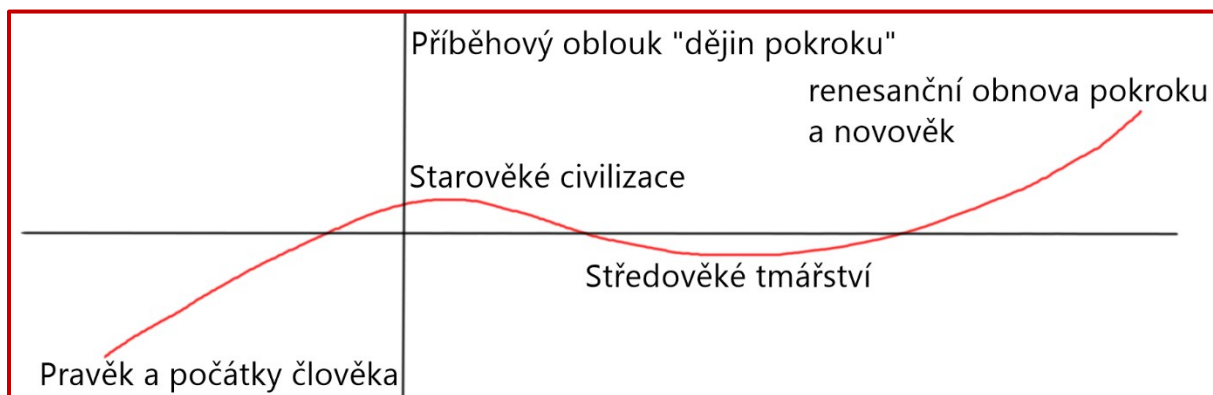


BADATELSKÁ OTÁZKA: Co znamená středověk?

EVOKAČNÍ OBRÁZEK:



EVOKAČNÍ TEXT:

Středověk je tradičně v historii označované období evropských dějin od 5. do 15. století, které zapadá do příběhu na sebe navazujících historických období *pravěk – starověk – středověk – novověk*. Středověk je spojen s představou o historii jako o dějinách pokroku a je považován za období kulturního a technologického úpadku mezi antikou a renesancí. V tomto smyslu se pro označení raného středověku především v anglickojazyčném prostředí v minulosti používal pojem *doba temna* (Dark Ages).

Dějepisectví už od přelomu 19. a 20. století usiluje o vyvrácení teze o civilizačním úpadku středověku. Chápání dějin jako pokroku nicméně přetrvává a označení středověk se s větší či menší mírou porozumění jeho významu nadále používá jako zobecňující termín pro označení velkého množství kultur a společností proměňujících se po dobu tisíce let. Ještě častěji se pojem středověk používá jako ve významu anti-moderní, zpátečnický, což přímo souvisí s přetrvávajícím veřejným i odborným pojmáním historie jako dějin pokroku. Konceptualizace středověku a související debata zakládá prostor pro mnohé další podoby, jichž středověk na veřejnosti nabývá.

ZDROJE

zdroj 1: Ukázky z děl současníků Karla IV. Francesco Petrarka je považován za jednoho z autorů koncepce „středověku“ jako doby temna, Johannes Marignola sepsal údajně na základě pokynů Karla IV. kroniku českých dějin. Jaké metaforu oba autoři používají k vyjádření historické změny?

Francesco Petrarca o předcházejících generacích učenců:

Uprostřed omylů zářili geniální muži; jejich oči byly bystré, i když je obklopovala tma a husté šero. [...] bude následovat lepší věk. Tento spánek zapomnění nebude trvat věčně. Až se temnota rozptýlí, mohou naši potomci opět přijít v dřívější čisté záři.

*Johannes Marignola o šíření křesťanství mezi
pohanskými Čechy v raném středověku:*

Bůh osvětlil temnoty Čechů a dal vzniknout na polokouli bojující církve dvěma velkými světly, jimiž se rozumí nejjasnější kníže svatý Václav a biskup svatý Vojtěch, proslavení mučedníci. Stvořil také dvě zářící hvězdy, totiž ranní a večerní, k zahnání nočních temnot pohanských bludů: svatou Ludmilu a sestru knížete pannu Mladu.

zdroj 2: Obraz vlámského malíře Roelanta Saveryho, který působil na začátku 17. století v Praze na dvoře Rudolfa II., zpracovává námět pasáček mezi ruinami. Jaké představy o proměnách dějin evokuje? Přiřaďte výkladové komentáře ke konkrétním místům na malbě.



antické ruiny

stavby zarostly vegetací

stáda poklidně ignorují dávno opuštěnou civilizaci

zahálčiví pasáci bez zájmu o dějiny a budoucnost

úpadek

zdroj 3: Jako středověk, případně temný věk byla v historii označena řada období v minulosti. Projděte si seznam různých „středověků“ a pokuste se je spojit s výkladem, proč byly vnímány jako mezidobí/temné věky a v jakých společenských či odborných prostředích se tak dělo?

Temné období (370 000 let po Velkém Třesku)
Temné období antického Řecka (12./10. stol.př.n.l. – 9. stol.př.n.l.)
Irský temný věk (100 př.n.l. – 300 n.l.)
Parthský temný věk (91 př.n.l. – 57 př.n.l.)
Konec Islámského zlatého věku (1258/15. – 16. Stol.)
Post-angkorské období (15. stol. – 1863)
Temno za vlády Habsburků v Českém království (po 1620)
Kambodžská genocida (1975–1979)

Tagy proč:

ochlazování a snížená aktivita hvězd

decentralizace moci

násilí

panství "cizí" moci

nedostatek zdrojů pro historický/archeologický výzkum

Tagy kdo:

fyzikální teorie

dějepisectví zaměřené na vývoj státní moci

národní dějepisectví

západní liberálně-demokratické dějepisectví

CO ZNAMENÁ POJEM STŘEDOVĚK A S JAKÝMI VÝZNAMY JE SPOJENÝ?

...